

THAILAND

Gulf of Thailand

SONGKHLA

PATTANI

ปรีดีสาร ฉบับ

ทัศนะของ รัฐบุรุษอาวุโส

ปรีดี พนมยงค์

ต่อปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถาบันปรีดี พนมยงค์

ปริทัศน์สาร

ทัศนะของรัฐบุรุษอาวุโสต่อปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถาบันปริทัศน์ พนมยงค์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ปริทัศน์ พนมยงค์

ปริทัศน์สาร ทัศนะของรัฐบุรุษอาวุโสต่อปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้. -- กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ, 2548.

24 หน้า.

1. ไทย (ภาคใต้) -- ปัญหาและข้อพิพาท. 2. ไทย (ภาคใต้) -- การเมืองและการปกครอง. 3. ความขัดแย้งทางสังคม. I. ชื่อเรื่อง.

320.9593

ISBN 974-409-572-5

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มีนาคม 2548

จัดพิมพ์โดย : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ

บริษัท ตถาตา พับลิเคชัน จำกัด

คณะที่ปรึกษา : เกียรติ ปรัชญาศิลปินภูมิ, กิตติ ปิยพสุนทร

สุพล โฉนชิตกุล

ประธานกรรมการบริหาร : บัญชา เฉลิมชัยกิจ

กรรมการผู้จัดการ : โชนรังสี เฉลิมชัยกิจ

บรรณาธิการบริหาร : วรุฒม์ ทองเชื้อ

บรรณาธิการ : ดร. สุโข สุวรรณศิริ

พิสูจน์อักษร : สนม นิลวรรณ

แบบปก : วิโรจน์ จิรวิทยาภรณ์

รูปเล่ม : สุปราณี อภัยแสน

ภาพประกอบ : ได้รับความเอื้อเฟื้อจากสถาบันปริทัศน์ พนมยงค์

ฝ่ายโรงพิมพ์ : สมจิต มุณีอุปถัมภ์

ฝ่ายขาย : เฉลิมชัย แก้วเวียง

ฝ่ายการตลาด : ศุภวรรณ คุ่มภัย

จัดจำหน่ายโดย : สายส่งสุขภาพใจ บริษัท บ็อค ไทม์ จำกัด

14/370 หมู่ 10 ถ.พระราม 2 ซอย 38

แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพฯ 10150

โทรศัพท์ 0-2415-2621, 0-2415-6507

0-2415-6797 โทรสาร 0-2416-7744

www.booktime.co.th

พิมพ์ที่ : ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท ตถาตา พับลิเคชัน จำกัด

โทรศัพท์ 0-2416-3294

คำนำ

หนังสือปรีดีสารฉบับนี้ พิมพ์ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของ เอกสารที่พิมพ์เผยแพร่ในโอกาสครบรอบ 10 ปี ของการ ก่อตั้งสถาบันปรีดี พนมยงค์ การที่เลือกเรื่อง “ทัศนะของ รัฐบุรุษอาวุโสปรีดี พนมยงค์ ต่อปัญหาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ในปัจจุบัน” ก็โดยที่เห็นว่าปัญหานี้ เป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ ซึ่งรัฐบาลและผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบทุกฝ่ายกำลังร่วมมือกันหาทางแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง โดยที่ท่านปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้ที่เข้าใจในปัญหานี้อย่างดีเยี่ยม และเคยแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยตนเองเป็นผลสำเร็จมาแล้ว ฉะนั้น การจะนำเรื่องข้อสังเกตเกี่ยวกับเอกภาพของชาติกับประชาธิปไตย ซึ่งท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ให้ทัศนะไว้เมื่อ พ.ศ. 2514 จึงน่าจะมีประโยชน์ เพราะถึงแม้จะเป็นความเห็นเมื่อ 34 ปีมาแล้ว แต่เชื่อว่ายังคงทันสมัย และน่าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้จะนำไปประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาลให้ลุล่วงไปในทางที่ถูกต้อง และสัมฤทธิ์ผลต่อไป

สถาบันปรีดี พนมยงค์ หวังว่า เอกสารฉบับนี้
จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ สมดังปณิธาน
ของท่านรัฐบุรุษอาวุโส ที่ตลอดชีวิตของท่าน ได้คำนึงถึงแต่
ประโยชน์ของประเทศชาติและราษฎรเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

สถาบันปรีดี พนมยงค์

28 กุมภาพันธ์ 2548

ข้อสังเกตเกี่ยวกับ

“เอกภาพของชาติกับประชาธิปไตย”

โดย

ปรีดี พนมยงค์

ตามที่คณะผู้จัดงานชุมนุมประจำปี ๒๕๑๔ ของชาว
ธรรมศาสตร์ในสหราชอาณาจักร ได้ขอให้ข้าพเจ้าเขียน
บทความลงในหนังสือที่ระลึคนั้น ข้าพเจ้าจึงขอรวบรวมข้อ
สังเกตเกี่ยวกับเอกภาพของชาติกับประชาธิปไตย ซึ่งนัก
ศึกษาในต่างประเทศบางคนได้เคยมาถาม ข้าพเจ้าหวังว่าผู้
อ่านที่อยู่ในสหราชอาณาจักรที่ทราบข่าวเป็นประจำเกี่ยวกับ
เรื่องนี้คงจะได้ช่วยกันสังเกตต่อไป

๑. ปัจจุบันนี้มีข่าวเป็นประจำเกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่าง
ราษฎรฝ่ายถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกกับฝ่ายถือนิกาย
โปรเทสตันท์ในไอร์แลนด์เหนือ และในปี ค.ศ. ๑๙๖๙ ก็มี

ชาวแพร์ไปเกือบทั่วโลก ถึงการที่ชาวเวลส์ส่วนหนึ่งพยายามต่อต้านการสถาปนาเจ้าฟ้าซารลส์เป็นเจ้าแห่งเวลส์

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าไอร์แลนด์เหนือซึ่งเคยร่วมกับไอร์แลนด์ใต้ (IRE) ก่อนแยกตนเป็นเอกราชนั้น ได้ร่วมอยู่ในสหราชอาณาจักรซึ่งมีพระราชพิธีเป็นประมุขมาเป็นเวลาประมาณ ๘๐๐ ปีแล้ว ก็ยังมีบุคคลส่วนหนึ่งรักปิตุภูมิท้องถิ่น (Local Patriotism) มีความรักศานานิกายของตน โดยเฉพาะแคว้นเวลส์ก็อยู่ภายใต้ราชบัลลังก์อังกฤษกว่า ๔๐๐ ปี ซึ่งมีมกุฎราชกุมารแห่งราชวงศ์อังกฤษดำรงพระอิสริยยศเป็นเจ้าแห่งเวลส์ แต่ชาวเวลส์ส่วนหนึ่งก็ยังมีความรักปิตุภูมิท้องถิ่นของตนซึ่งไม่ยอมรับนับถือเจ้าแห่งเวลส์เป็นสัญลักษณ์แห่งเอกภาพของชาติ

คานาดา ซึ่งเป็นชาติในเครือจักรภพอังกฤษได้ยอมรับนับถือพระราชพิธี (หรือพระราชินีนาถ) อังกฤษ เป็นสัญลักษณ์แห่งเอกภาพของชาติ ซึ่งประกอบด้วยคนเชื้อชาติอังกฤษและฝรั่งเศส ภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาของชนส่วนน้อยในคานาดา เป็นภาษาทางราชการเคียงคู่กันไปกับ

ภาษาอังกฤษของชนส่วนข้างมาก เมื่อพระเจ้ายอร์ชที่ ๖ และต่อมาพระนางเจ้าเอลิซาเบธที่ ๒ ได้เสด็จไปคานาดา ทรงทำพิธีเปิดรัฐสภานั้น ทั้งสองพระองค์ทรงมีพระราชดำรัสเป็นภาษาฝรั่งเศส แม้กระนั้นก็ดี มีข่าวแพร่ออกมาว่า บางครั้งพลเมืองเชื้อชาติฝรั่งเศสจำนวนไม่น้อยในคานาดา ทำการแสดงกำลังดิ้นรนที่จะแยกตนจากสหภาพ

ชาวนอร์เว ซึ่งมีภาษาในตระกูลสแกนดิเนเวียนเช่นเดียวกับสวีเดน จะมีผิดเพี้ยนกันบ้างก็ไม่มากนัก เปรียบเหมือนภาษาไทยกับภาษาลาว นอร์เวเคยรวมเป็นชาติเดียวกับสวีเดนเมื่อก่อน ค.ศ. ๑๙๐๕ โดยมีพระราชอาธิบัติแห่งราชวงศ์ Bernadette เป็นสัญลักษณ์แห่งความสามัคคีของชาติ ชาวนอร์เวก็นับถือพระราชอาธิบัติแห่งราชวงศ์นี้เป็นอย่างมาก เมื่อครั้งที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่ในประเทศฝรั่งเศส (๑๙๒๐-๑๙๒๗) นั้น มีชาวนอร์เวที่เคยอยู่ในขบวนการต่อสู้เพื่อแยกตนจากสวีเดนเมื่อ ค.ศ. ๑๙๐๕ เล่าว่าขณะต่อสู้อยู่นั้น เขาได้ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีราชวงศ์ Bernadette เพราะพวกเขา นับถือราชวงศ์นี้ ซึ่งแม้กษัตริย์

องค์แรกเป็นคนฝรั่งเศสพระนาม Jean Bernadette เคยเป็นจอมพลของนโปเลียนที่ ๑ แต่ต่อมาพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๓ แห่งสวีเดนได้ทรงรับเป็นราชโอรสบุญธรรมแล้วได้สืบสันตติวงศ์เมื่อ ค.ศ. ๑๘๑๘ กษัตริย์ทุกพระองค์แห่งราชวงศ์นี้ได้ให้ความสำคัญแก่พสกนิกรนอร์เวและสวีเดนเป็นอย่างดีที่สุด แต่รัฐบาลสวีเดนในสมัยนั้นไม่ปฏิบัติให้เป็นที่พอใจของชาวนอร์เว พวกเขาจึงต่อสู้เพื่อปลีктนออกมาตั้งเป็นชาติเอกราชต่างหาก และสภาผู้แทนของชาวนอร์เวก็ได้มีมติอัญเชิญเจ้าแห่งราชวงศ์ Bernadette องค์หนึ่งขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระราชาธิบดีของนอร์เว แต่เจ้าแห่งราชวงศ์นั้นได้ทรงปฏิเสธ ชาวนอร์เวจึงมีประชามติอัญเชิญเจ้าคาร์ล แห่งเดนมาร์กขึ้นครองราชในพระปรมาภิไธย “พระเจ้าฮากอนที่ ๗” ทั้งนี้แสดงว่าการที่นอร์เวแยกจากสวีเดนนั้นมีใช่เพราะไม่เคารพราชวงศ์ Bernadette แต่เป็นเพราะรัฐบาลสวีเดนในสมัยนั้นไม่ปฏิบัติให้เป็นที่พอใจของชาวนอร์เว พระราชาธิบดีสวีเดนจึงไม่อาจทรงช่วยเอกภาพได้

เบลเยียม ซึ่งประกอบไปด้วยพลเมืองเชื้อชาติเฟลมมิง (พูดภาษาเฟลมมิช คล้ายๆ ภาษาดัชท์) ประมาณ ๕๕.๗

เปอร์เซ็นต์ของพลเมืองทั้งหมดเชื้อชาติवालลูน (พูดภาษาฝรั่งเศส แต่มีคำเฉพาะบ้าง) ประมาณ ๓๒.๔ เปอร์เซ็นต์ของพลเมืองทั้งหมด เชื้อชาติเยอรมันประมาณ .๐๖ เปอร์เซ็นต์ของพลเมืองทั้งหมด พูดได้ทั้งภาษาเฟลมิช และภาษาฝรั่งเศสประมาณ ๑๑.๓ เปอร์เซ็นต์ของพลเมืองทั้งหมดเมื่อก่อน ค.ศ. ๑๘๓๐ เบลเยี่ยมอยู่ในอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ซึ่งมีพระราชธาภิเษกแห่งราชวงศ์ Orange-Nassau เป็นประมุข ซึ่งได้ทรงให้ความเป็นธรรมแก่พสกนิกรทุกเชื้อชาติของพระองค์ แต่ใน ค.ศ. ๑๘๓๐ คนเชื้อชาติต่างๆ ในเบลเยี่ยมดังกล่าวข้างต้น ก็ทำการอภิวัฒน์แยกตนออกจากเนเธอร์แลนด์แล้วสมัชชาแห่งชาติมีมติเลือกเจ้าชายเลโอโพลด์แห่งราชวงศ์ Saxe Cobourg (ราชวงศ์หนึ่งในประเทศเยอรมัน) ขึ้นเป็นพระราชธาภิเษก และมีเจ้าในราชวงศ์นี้สืบสันตติวงศ์ต่อมาจนทุกวันนี้ ส่วนเอกภาพของชาติในเบลเยี่ยมระหว่างคนเชื้อชาติต่างๆ นั้นมีวิธีการหลายอย่างที่น่าศึกษา

การรักปิตุภูมิท้องถิ่นได้หมดไปง่ายๆ และยิ่งประกอบด้วยท้องถิ่นนั้นมีศาสนาต่างกันหรือศาสนาเดียวกันแต่ภิกายต่างกับพลเมืองส่วนข้างมากของ

ชาติที่รวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว การรักปิตุภูมิ ท้องถิ่นก็ยิ่งลึกซึ้ง

๒. ขอให้เราพิจารณากลุ่มชนขนาดใหญ่ ซึ่งมีสภาพ
ในองค์การสหประชาชาติ ก็พบว่าแต่ละชาติประกอบขึ้น
ด้วยการรวมชนหลายเชื้อชาติเข้าเป็นชาติเดียวกัน บางเชื้อ
ชาติที่เข้าร่วมอยู่เป็นเวลาช้านานหลายสิบหรือหลายร้อย
ศตวรรษแล้วก็หมดร่องรอยที่แสดงเชื้อชาติเฉพาะของตน
บางเชื้อชาติที่เข้าร่วมอยู่ไม่นานก็ยังมีร่องรอยแห่งเชื้อชาติ
ของตนอยู่มากบ้างน้อยบ้างตามกาละ เช่น สำเนียงพูดแปร่ง
จากชนส่วนข้างมาก และยังมีภาษาท้องถิ่นของตน เช่น ชาว
แคว้นเวลส์ในสหราชอาณาจักรและในท้องถิ่นของประเทศไทย
ซึ่งคนสัญชาติไทยในท้องถิ่นนั้นๆ พูดไทยไม่ได้ หรือบางคน
พูดไทยได้ แต่แปร่งมากจนคนไทยภาคกลางเข้าใจยาก
หรือเรียนหนังสือไทยพูดไทยได้แล้วพูดไทยกับข้าราชการ
หรือคนไทยในท้องถิ่นอื่น ส่วนภายในคนท้องถิ่นเดียวกันชอบ
พูดภาษาท้องถิ่นหรือสำเนียงตามท้องถิ่นของตน อันแสดง
ถึงร่องรอยแห่งความแตกต่างในเชื้อชาติหรือเชื้อท้องถิ่น
โดยเฉพาะ

ยิ่งกว่านั้น บางแคว้นบางเขตภายในชาติยังแสดง
สัญลักษณ์ว่ามีเจ้าของตนโดยเฉพาะ แม้เป็นเพียงในนาม เช่น
เจ้าแห่งแคว้นเวลส์ดังกล่าวแล้ว และแม้คนเวลส์โดยทั่วไป
จะพูดภาษาอังกฤษ ส่วนประเทศไทยนั้น เจ้าผู้ครองนคร
และราชาแห่งรัฐต่าง ๆ ยังมีอยู่ภายหลังอภิวัตน์ พ.ศ. ๒๔๗๕
เช่น เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ถึงแก่พิราลัยประมาณ ๖ ปี
ภายหลังอภิวัตน์นั้น เจ้าผู้ครองลำพูนถึงแก่พิราลัยใน
ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง พระยาพิพิธราชาแห่งยะหริ่ง
และพระยาภูผาราชแห่งระแงะสิ้นชีพราวๆ ปลายสงคราม
โลกครั้งที่สองหรือภายหลังนั้นไม่นาน พระเจ้ามหาพรหม
สุรชาดา ซึ่งทรงศักดิ์เป็นพระเจ้าน่านนั้นพิราลัยราวๆ พ.ศ.
๒๔๗๔ ราชานแห่งสายบุรีสิ้นชีพราวๆ พ.ศ. ๒๔๗๓

ขอให้เราค้นคว้าถึงเหตุที่ชนเชื้อชาติต่างๆ และกลุ่ม
ชนที่มีลักษณะเป็นชาติเล็กอยู่ก่อนแล้วเข้าร่วมกับชาติที่
ใหญ่กว่าเป็นชาติเดียวกันนั้น เพราะเหตุใด แล้วจึงจะ
พิจารณาปัญหาการรักษาเอกภาพของชาติไว้ให้ได้

ในตอนปลายระบบปฐมสหการนั้นได้เริ่มมีระบบทาส
โดยผู้ที่เป็นหัวหน้าของสังคมหนึ่งไปคร่าเอาคนของอีกสังคม

หนึ่งมาใช้งานอย่างสัตว์พาหนะ สังคมที่มีชัยมากก็มีทาสมากเป็นกำลังใช้รบกับสังคมที่อ่อนแอกว่า สังคมนั้นก็ขยายใหญ่โตขึ้นทุกที ครั้นต่อมาเมื่อสังคมทาสได้พัฒนาไปเป็นสังคมศักดินาหรือสังคมส่วย ซึ่งหัวหน้าสังคมได้รับยกย่องเป็นเจ้าของใหญ่มีอิทธิพลมากขึ้นทุกทีนั้น ก็ยิ่งถือว่าที่ดินและสรรพสิ่งทั้งหลายรวมทั้งคนและสัตว์เป็นทรัพย์สินของตน ดังปรากฏในกฎหมาย “ตราสามดวง” ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาว่า “ที่ดินทั้งหลายในแคว้นกรุงศรีอยุธยาเป็นของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยพระบรมเดชาอนุภาพ” ส่วนทาสนั้นก็ถือว่าเป็นทรัพย์สินชนิดหนึ่งในจำพวกทรัพย์สินที่เรียกว่า “วิญญานทรัพย์” การรวมชาติเล็กเข้ากับชาติที่มีกำลังมากกว่านั้น เป็นไปโดยวิธีที่ชาติที่มีกำลังมากกว่าทำการโจมตีรบพุ่งเอามาเป็นวิธีสำคัญ ร่องลงไปใช้วิธีคุกคามให้ชาติที่เล็กกว่าเกรงขามยอมมาเป็นเมืองขึ้นส่งส่วยหรือบรรณาการเป็นคราวๆ ในยุโรปยังมีวิธีการเอาแคว้นที่อยู่ใต้อำนาจของชาติใหญ่กว่านั้นเป็นสินเดิม หรือเป็นของขวัญให้แก่คู่บ่าวสาวที่สมรสกัน วิธีรวมชาติต่างๆ เข้าเป็นชาติหนึ่งชาติเดียวกันเช่นวิธีระบบศักดินานั้น ราษฎรของ

ชาติที่ถูกรวมกับชาติใหญ่ไม่มีเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วย คือสุดแท้แต่หัวหน้าของตน

ดังนั้นในความรู้สึกของราษฎรจึงยังมีการรักปิตุภูมิท้องถิ่นอยู่ มากบ้างน้อยบ้างตามความชำนาญแห่งการรวมเป็นเอกภาพเดียวกันกับชาติที่มีอำนาจเหนือ

๓. เมื่อกลุ่มต่างๆ ภายในชาติหนึ่งๆ ยังมีจิตสำนึกรักปิตุภูมิท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มชนอยู่ ซึ่งอาจเบาบางเพราะการล่วงเลยมาหลายสิบหลายร้อยศตวรรษ และอาจเหนียวแน่นถ้าการรวมกับชาติอื่นเพียงไม่กี่ชั่วคน และเหนียวแน่นยิ่งขึ้นถ้าท้องถิ่นนั้นๆ มีภาษาพูดของตนโดยเฉพาะต่างกับภาษาของชนชาติส่วนข้างมาก และถ้ามีทั้งภาษาและศาสนาที่แตกต่างกันกับชนส่วนข้างมากของชาติก็ยิ่งเหนียวแน่นมาก ซึ่งถ้าเราจะติดตามข่าวการต่อสู้ภายในชาติหนึ่งๆ ในโลกนี้ ก็จะพบว่า มีหลายชาติที่ประสบปัญหาการรักษาความเป็นเอกภาพของชาติ

ในประเทศไทยเรานั้น ข่าวสารทางราชการที่เปิดเผยแล้ว ซึ่งหนังสือพิมพ์บางฉบับได้นำลงเกี่ยวกับการต่อสู้ทาง

อาวุธในประเทศไทยนั้น ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่ไม่ปรากฏว่าต้องการแยกดินแดนไทยและมีฝ่ายที่ต้องการแยกดินแดนไทยออกเป็นอีกรัฐหนึ่ง เช่นเมื่อประมาณไม่กี่เดือนมานี้ ทางราชการแถลงใจความว่า มีคนไทยเชื้อชาติมลายูเป็นลูกชายของตวนกูโมหะยิดดิน ที่สืบเชื้อสายจากราชแห่งปัตตานีได้เป็นหัวหน้าทำการต่อสู้เพื่อแยกดินแดนส่วนหนึ่งทางปักข์ได้ตั้งขึ้นเป็นรัฐอิสระ หรือรวมเป็นสหพันธรัฐกับรัฐต่างๆ แห่งมลายูตะวันออก ถ้าเราถอยหลังไปพิจารณาข่าวภายหลังรัฐประหารในประเทศไทยปี ค.ศ. ๑๙๔๗ (๘ พ.ย. ๒๔๙๐) ก็เคยมีคดีที่รัฐบาลสมัยนั้นได้จับกุมอดีตผู้แทนราษฎรชาวอิสานหลายคนมาฟ้องศาลฐานกบฏแยกดินแดนศาลพิจารณาแล้วไม่มีมูลความจริงจึงตัดสินยกฟ้อง แต่ถ้าถอยหลังไปอ่านประวัติศาสตร์รัชกาลที่ ๓ ซึ่งเป็นเวลา ๑๕๐ ปีมานี้ ก็จะทราบว่าเจ้าอนุแห่งเวียงจันทร์ซึ่งสืบสายจากพระราชบิดีแห่งกรุงศรีรัตนาคณหุตได้ทำการยึดดินแดนอิสาน เพื่อเอาไปรวมกับดินแดนลาว พื้นอาณาจักรศรีรัตนาคณหุต ขึ้นมาอีก

ในรัชกาลที่ ๕ ก็มีกรณี “ผีบุญผีบ้า” ในภาคอิสาน

กรณีเงี้ยวในภาคพายัพ กรณีราชาแห่งปัตตานีชื่ออับดุลกาเด ซึ่งถูกย้ายไปกักตัวอยู่พิษณุโลก แต่เมื่อได้โปรดเกล้าให้กลับไปปัตตานี แล้วก็คิดแยกดินแดนอีก ในสมัยรัชกาลที่ ๖ จึงส่งทหารรักษาวังจากนครศรีธรรมราชไปปราบ แต่อับดุลกาเดหนีไปลี้ภัยในกลันตัน แล้วต่อมาได้ตาย ณ ที่นั่น ส่วนทายาทนั้น ตวนกู โมหะ ยึดดิน นั้น ภายหลังอภิวัฒน์ พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้เข้ามากรุงเทพฯ แสดงความจำนงขออยู่ร่วมในสยามต่อไป เพราะเห็นว่าสยามมีระบบรัฐธรรมนูญเป็นที่พอใจแล้ว แต่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ได้เล็ดลอดเดินทางไปถึงอินเดียของอังกฤษ เสรีไทยคนหนึ่ง ได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า ที่กรุงเดลีมีชาวอังกฤษกลุ่มหนึ่ง เลี้ยงเป็นเกียรติแก่ตวนกูผู้นี้และตีพิมพ์ว่า “Long Live King of Pattani” ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อสยามได้กลับมามีประชาธิปไตยสมบูรณ์อีก ตวนกูผู้นี้ก็แสดงภักดีต่อสยาม แต่ภายหลังรัฐประหาร พ.ศ. ๒๔๙๐ เกิดกรณีที่ครุศาสนาสลามปัตตานีบางคนถูกตำรวจจับแล้วหายตัวไปโดยมีผู้รู้เห็นว่าถูกเอาตัวไปถ่วงทะเลตาย ตวนกูผู้นี้เลยไม่ยอมกลับมาเมืองไทย โดยตั้งถิ่นฐานถาวรอยู่ในกลันตัน

แม้ว่ารัฐบาลของตวนกูอับดุลราห์มันและอับดุลราซัค แห่งมาเลเซีย จะได้แถลงว่าไม่ต้องการเอาดินแดนไทย มีชนเชื้อชาติมลายูเป็นส่วนมากไปรวมกับมาเลเซียซึ่งข้าพเจ้า ก็เชื่อว่าท่านทั้งสองมีเจตนาบริสุทธิ์เช่นนั้น แต่มีข้อที่น่า สงเกตสำหรับทายาทแห่งอดีตราชาบางคนได้ไปอาศัยอยู่ใน รัฐตะวันออกแห่งมาเลเซีย บางคนอยู่อย่างสงบแต่บาง คนเคลื่อนไหว โดยมีผู้ให้ความเห็นว่าสุลต่านหรือราชาแห่ง รัฐต่าง ๆ ที่เคยรวมอยู่กับไทยในอดีต เช่น เคดาห์ (ไทรบุรี) ปลิส กลันตัน ตรังกานู นั้นได้รับเลือกเป็นพระราชาธิบดี องค์ละ ๕ ปีมาแล้ว ตามระบอบปกครองของสหพันธรัฐ มาเลเซีย

สมัยที่วิทยุกรมประชาสัมพันธ์ไทยได้ตอบกับวิทยุ พนมเปญอย่างรุนแรงเรื่องเขตแดนนั้น วิทยุพนมเปญเคย อ้างว่าเขมรปัจจุบันก็เป็นทายาทของขอมที่เขาเรียกตัวเองว่า “ขะแมร์” และอ้างว่ามีคนเขมรอยู่ในไทยบริเวณติดต่อกับ กัมพูชาที่พูดได้แต่ภาษาเขมรหรือพูดภาษาเขมรและไทย ประมาณ ๒ ล้าน ๕ แสนคน เขาได้เรียกร้องให้คนเชื้อชาติ เขมรนับถือกษัตริย์เขมร

เรื่องต่าง ๆ ข้างบนนี้เราต้องสังเกตไว้เพื่อหาทาง
ที่ถูกต้องป้องกันมิให้เรื่องขยายตัวไปเพื่อรักษาความ
เป็นเอกภาพของชาติไว้

๔. ขอให้เราศึกษาวิธีการต่าง ๆ ที่ประเทศต่าง ๆ
รักษาเอกภาพไว้คือ

๔.๑ วิธี อังกฤษ สวีเดน เนเธอร์แลนด์ ดังที่ได้ยกเป็น
อุทาหรณ์ในข้อ ๑ นั้น ก็จะทำให้เห็นว่ามิใช่ความผิดของพระ
ราชาธิบดีที่รักษาความเป็นเอกภาพของชาติไว้ไม่ได้ แต่
เป็นเพราะความรักปิตุภูมิท้องถิ่นอย่างแรงกล้าของกลุ่มชน
ในท้องถิ่นนั่นเอง และที่สำคัญคือรัฐบาลของชนส่วนข้างมาก
ในชาตินั้น ๆ ไม่คำนึงให้เพียงพอถึงความรู้สึกรักปิตุภูมิท้องถิ่น
ของแต่ละกลุ่มชนว่ามีมากมายเหนียวแน่นขนาดไหน ผล
จึงบังเกิดขึ้นตามธรรมชาติแห่งการรักปิตุภูมิท้องถิ่น

๔.๒ วิธีเผด็จการแบบนาซีหรือฟาสซิสต์หรือมิลิแทริสต์
ซึ่งเป็นไปได้ชั่วคราว เช่น ฮิตเลอร์ใช้กำลังรวมคนออสเตรีย
ที่เป็นเชื้อชาติเยอรมันเข้ากับอาณาจักรเยอรมันครั้งที่ ๓ ก็
ไม่ทำให้ชาวออสเตรียหมดความรักปิตุภูมิท้องถิ่นของตนไปได้

จึงได้ตั้งรกรากเพื่อตั้งเป็นชาติเอกเทศจากเยอรมัน
มุสลิมที่นี่ใช้ชีวิตบังคับให้ชนในดินแดนที่โอนมาเป็นของตน
ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ อาทิจ ส่วนหนึ่งของแคว้นตีโรล
ซึ่งพลเมืองเป็นเชื้อชาติเยอรมันนั้น ต้องเรียนหนังสือ
อิตาเลียนและพูดภาษาอิตาเลียน ชาวตีโรลคนหนึ่งซึ่งเป็น
เพื่อนข้าพเจ้าในมหาวิทยาลัยปารีสเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า
เวลากลางวันชาวตีโรลต้องพูดภาษาอิตาเลียนแต่ตอนกลาง
คืนปิดประตูบ้านแล้วพูดภาษาเยอรมันภายในครอบครัว ซึ่ง
ทำให้เขาเบิกบานสำราญใจยิ่งนัก พวกลัทธิทหารญี่ปุ่นเมื่อ
เอาดินแดนอิสานของจีน (แมนจูเรีย) ตั้งเป็นรัฐแมนจูก็ะขึ้น
โดยรวมหลายเชื้อชาติในเขตนั้น เช่น แมนจูและบางส่วนของ
มองโกล เกาหลี ฮั่น (จีน) ฯลฯ แล้วเอาอดีตจักรพรรดิ
จีน “ปูยี” เป็นจักรพรรดิแห่งรัฐใหม่เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่ง
เอกภาพ แต่ก็ไม่สามารถทำลายจิตใจรักปิตุภูมิท้องถิ่นของ
ชนชาติต่าง ๆ ในเขตนั้นได้ แม้แต่ชนชาติแมนจูเองก็ต่อต้าน
จักรพรรดิปูยี ดังปรากฏในคำวิจารณ์ตนเองของคนผู้นี้แล้ว

๔.๓ วิสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งพลเมืองประกอบด้วย
ชนชาติพูดภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาเลียน โดยแยกออก

เป็นแขวงๆ (Canton) ซึ่งแต่ละแขวงมีสิทธิการปกครองตนเอง ใช้ภาษาของตนเองแล้วรวมกันเป็นสมาพันธรัฐ มีรัฐบาลกลางเดียวกันก็ไม่ปรากฏว่ามีชนชาติใดในสวิตเซอร์แลนด์ ดันรนปลีกตนออกมาตั้งเป็นชาติเอกเทศต่างหาก

๔.๔ วิธีประชาธิปไตยตามหลักที่ประธานาธิบดีลินคอล์นให้ไว้คือ การปกครองโดย “รัฐบาลของราษฎร โดยราษฎร เพื่อราษฎร” ถ้าทำตามนี้ได้จริงเอกภาพของชาติก็เป็น “เอกภาพของราษฎร โดยราษฎร เพื่อราษฎร” เป็นความเต็มใจของราษฎรเองที่รักษาเอกภาพของชาติ จึงเป็นการรักษาเอกภาพของชาติให้มั่นคงได้ วิธีประชาธิปไตยดังกล่าวนี้เป็นการนำไปสู่รากฐานแห่งจิตสำนึกของมนุษย์ ที่จะให้มีความรู้สึกในการต้องการเอกภาพของชาติ แม้จะตั้งต้นจากโครงร่างเบื่องบนของสังคมก่อนคือมีระบอบการเมืองดังกล่าวนั้นแล้ว รัฐบาลแห่งระบอบนั้นก็ดำเนินการแก้ไขสมุฏฐานของสังคมคือสภาพเศรษฐกิจ ให้ราษฎรทั่วหน้ามีความกินดีอยู่ดีทั่วกัน ราษฎรก็ย่อมเห็นคุณประโยชน์ที่ตนได้รับในการรักษาเอกภาพกับชนชาติต่างๆ ที่รวมกันเข้าเป็นชาติอันหนึ่งอันเดียวกัน

การรักษาเอกภาพของชาติโดยอาศัยทางจิตที่ปราศ
จากรากฐานเศรษฐกิจและการเมืองประชาธิปไตยของราษฎร
ก็เท่ากับอาศัยการลอยไปลอยมาในอากาศ ซึ่งอาจหล่นลง
หรือไปสู่อวกาศนอกพิภพ **มนุษย์อยู่ได้ด้วยการมีปัจจัย
ดำรงชีพและมีระบอบการเมืองประชาธิปไตยที่ให้สิทธิ
มนุษยชน** ผู้ที่อาศัยสภาพทางจิต โดยไม่กังวลถึงสภาพทาง
เศรษฐกิจ ก็เพราะเขาเองมีความสมบูรณ์หรือมีพอกินพอใช้
ในทางเศรษฐกิจอยู่แล้ว แต่คนส่วนมากที่ยังขาดปัจจัย
ดำรงชีพอยู่นั้นย่อมมีจิตใจในทางค้นคว้าหาชีวิตปัจจัยในทาง
ที่ชอบพร้อมด้วยสิทธิมนุษยชน พวกเขาอาจถือสภาพทาง
จิตอย่างเดียวตามการโฆษณาไปได้เพียงชั่วคราว แต่เมื่อ
รอดอยผลแห่งวิธีนั้นชั่วคราวหนึ่งแล้ว ไม่เห็นผลว่าได้ช่วย
ความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสิทธิมนุษยชนของเขาแล้ว
เขาก็อาจไปถือสภาพทางจิตชนิดอื่นที่เขาเห็นว่า อาจช่วย
ความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสิทธิมนุษยชนของเขาที่ดี
กว่าก็เป็นได้ นักปราชญ์ผู้หนึ่งกล่าวว่า **ความคิดของคน
เจ้าของคฤหาสน์ต่างกับคนที่อยู่กระท่อม ●**

ความศรัทธา ชั่วขณะ
นี้ต้องรีบบรรเทาไว้ก่อน
แต่จะฉิมเสีย.

จากพุทธทาสลิขิต เล่ม ๑
(หน้า ๒๘๑, ๒๘๒, ๒๘๓)

๑๑๖) ศาสนาทั้งหลาย ร่วมมือ ร่วมมือกันไว้ดี ที่ร่วมเอาหัวใจมาผูกพัน

- ๑) หัวใจแต่เปลี่ยนชื่อ: เรื่องพระเจ้า
ดิษฐ์ของ ปณฺวณฺณธรรมประจําชาติ
อนุรักษนิยม โสยตสสตร์, ก็ไม่จริงร่วมมือ
- ๒) หัวใจแท้จริง คือ ตามไม่เน้นแก่ศ.
ดตามไม่หลงงอวต บวก/ลบ ดี/ชั่ว
บุญ/บาป , ข้อบกพร่องทุกศาสนา
- ๓) สันรับพทธ คือ อนัตต - ใจมีชั่วตัวตน
ซึ่งทำให้ไม่ร่วมมือ ทั้งจะเน้นแก่ศษ, ๑๑๑
มีพระเจ้า ต่อเนื่องมีรับบุคคล นรือมีตาม
รู้สึกอย่างบุคคล, ๑๑๑-มีระบอบพุทธซึ่ง
ต่อหน้า "ธรรมิกสังคมนิยม" ซึ่งหัวใจเป็น
"ไม่เน้นแก่ตัว" เช่นเดียวกับศาสนา ศ.
[ดู รวมกับ (120) ด้วย]

๑๑๕

บทแก้ ปัญหา ศาสตร์
บทเมือง ของประเทศไทย.

๑) ปรากฏว่าตั้งแต่ได้ยกมา^{เมือง}กับศาสนาของ
ประเทศไทย กับศาสนา อิสลามโดย
ฉะเพาะ และบุตรที่ รองลงมา นั้นควร
จะแก้ด้วย ที่นี้ใจของ ก ศาสตร์ให้
เป็นอย่าง เดียวกันแล้ว คือ

บทเมืองเห็นแก่ตัว : พุทธ
ความไม่หลงในของคู่ : ยิว-บุตร

(ในที่นี้อย่างฟ้าผ่า ให้เป็นจริงกับเมือง พุทธ
ที่ จะ คลั่งคลอบปรากฏบทเมืองไว้แล้ว)

๒) หาก ศาสตร์ เกิดขึ้นด้วย ซึ่งจับได้ด้วยกัน
คือ สังคมของศาสนา ที่พบ อย่างที่ตนไม่ได้
จึงเกิดสิ่งนี้เรียกว่า "ศาสนา".

120

การศึกษ ที่มีนักเรียนหลายศาสนา

- มีปัญหา ดังนี้ กำลังมี กับ ๑๑ คน ไม่รู้
 $4 = 11$ มีข้อใดที่ กับ ๑๑ คน, แล้วไม่
 ผลดีของครูเรื่องเลย.
- วิชแก้ ขอให้ทุกวิชาเรียน ส่วนนี้
 ๑๑ ของศาสนา ของครู ซึ่ง จะตาม
 กับ ผลดี คือ ความไม่ เห็นแก่ตัว "
 ซึ่ง จะ กระดาษ เป็น ธงระ ต่าง ที่
 หรือ ข้อ ก็ ได้ ก็ จะ ผลดีของ
 เพื่อ ๑ กับ ๑๑ เป็น เวลา ๑๑, ๑๑
 จะ มี ผลดีของครู เรื่อง คือ ทุกศาสนา
 ไม่รู้เสียใจ กับ ๑๑ และ ร้อย ๑๑ กับ ได้.

ทัศนะของ รัฐบุรุษอาวุโส
ปรีดี พนมยงค์
ต่อปัญหาจังหวัดชายแดน
ภาคใต้

หนังสือเล่มนี้ อาจมีส่วนช่วยประกอบ
การตัดสินใจในการแก้ปัญหาวิกฤตใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างถูกต้องและมี
ประสิทธิภาพ

เพราะท่านรัฐบุรุษอาวุโสเสนอให้แก่
โดยวิธีประชาธิปไตย และเน้นการกระทำ
ให้ราษฎรทุกท้องถิ่นที่มีความสุขสมบูรณ์
และมีสิทธิเท่าเทียมกับคนส่วนใหญ่ของ
ประเทศ

อนึ่งแม้ทัศนะของท่านรัฐบุรุษอาวุโส
จะมีมานานแล้ว และสถานการณ์อาจ
เปลี่ยนแปลงและแตกต่างกันไป แต่โดย
ที่ปัญหานี้มีสมมุติฐานอย่างเดียวกัน ฉะนั้น
หลักการและแนวทางที่ท่านรัฐบุรุษอาวุโส
กล่าวไว้ย่อมนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์
ขณะนี้ได้ เนื่องจากวิธีคิดของท่านรัฐบุรุษ
อาวุโสเน้นที่ประโยชน์สุขของราษฎร
เป็นหลัก

